

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. IV. Quid & quotuplex sit vana observantia, & unde colligatur?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

DUBIUM. IV.

Quid, & quotuplex sit vana observantia,
& unde colligatur?

Resp. I. Ea est superstitio, quæ medio aliquo improporcionato, & à Deo non instituto procuratur aliquis effectus, v. g. sanitas, scientia, &c. S. Thom. 2. 2. q. 96. a. 1. Bon. & alii. Differt autem à divinatione, quod hæc tantum ordinetur ad occultorum cognitionem; illa verò ad effectum externum. Convenit cum eadem, quòd utraque nitatur pacto dæmonis, eiq; tribuat perfectionem propriam Dei. Unde quæ de divinatione dicta sunt proportionaliter huic accommodari debent.

Resp. II. Dividitur 1. sicut divinatio, in eam, quæ ex pacto expresso cum Dæmone, & in eam, quæ ex implicito pacto procedit. 2. Dividitur communiter in quatuor species. *Prima*, dicitur Ars notoria, quæ inspectione certarum figurarum, vel certo aliquo jejunio, oratione, &c. utitur ad scientiam, repente ac sine labore acquirendam, ut faciunt Anabaptistæ. *Secunda*, dicitur Magia, (quod nomen alioqui generale est) quæ versatur circa corpora variè immutanda, aliosq; effectus miros. *Tertia*, est observatio eventuum, qua ex consideratione alicujus eventus conicitur, quid sit futurum: ut v. g. si ex eo, quòd casus occurrat vulpes, canis, aut cadaver, certa imminere credat, & inde actiones suas moderetur. *Quarta*, dicitur observatio sanitatum, cum adhibentur quædam signa, orationes, certus numerus crucium, sacra verba, &c. velut necessaria, & efficacia ad pellendos morbos

morbos. Idem est de gestatione reliquiarum cum vana circumstantia, v. g. in tali capsula, tot diebus, cum tali herba, &c. *Sanct. c. 40. n. 11. Fill. t. 14. c. 6. n. 157.*

Resp. III. Vana observantia, sicut divinatio, est peccatum mortale ex genere suo. Ratio, tum quia tribuit honorem divinum creaturæ, expectando ab ea, quod à solo Deo expectari debet: tum quia nititur pacto cum dæmone. *Less. Bonac. q. 5. p. 4. & alii.* Nec potest excusari à mortali ex parvitate materiæ: quia simpliciter, & in omni materia, usurpatur cognitio, aut virtus Dei propria: Aliud tamen fieri posse ut non sit mortale, docent *Autr. supra citr. dub. 2. resp. 3. r. ratione ignorantia, si pactum sit implicitum tantum. 2. Si non adhibeatur fides, licet timeatur ira esse, vel futurum, v. dicta de divinatione dub. 2. resp. 3. casu 7. & Less. dub. 8. n. 52. & 66.*

Resp. IV. Vana observantia cognosci potest, 1. Ex insufficientia causæ adhibitæ ad effectum; si nimirum nec habeat naturalem virtutem, nec de supernaturali legitime constet. 2. Ex adjunctione falsæ, vel vanæ circumstantiæ, ut v. g. si flagellatio fieri debeat certa hora, numero, manu, flagro ferico; si nomina adhibeantur ignota, vel characteres peregrini, verba falsa, vel apogrypha, v. grat. Christum habuisse febres, vel spasmus, &c. Item si ponatur vis in modo scribendi, v. g. Evangelium S. Ioannis à virgine, oriente sole, &c. 3. Si effectus statim evanescat, &c. *Delrio l. 2. q. 5. sanct. c. 40. n. 42.* Ex dictis resolves.

I, Superstitiosum est 1. Sumere aliquam potionem

nem vel bolum, vel quidvis aliud usurpare, ad scientiam aliquam subito acquirendam. 2. Gestare amuleta, ligaturas; & involucra falsis characteribus consignata contra vulnera, vel subitam mortem, ne possint lædi, vel ne sanguis effluat; vel ad conciliandam invisibilitatem, impenetrabilitatem, amorem, fortunam, nocumenta & maleficia. 3. Ex casu fortuito conijcere de eventu, v. g. sibi aliquid boni vel mali eventurum; ut si manè egrediens pedem offendar, ideoq; domum regrediatur, timens aliquid infausti. 4. Dies aliquos habere tanquam faustos, alios verò infaustos, ideoq; negotium ommittere, v. g. die Veneris nolle ungues præscindere. 5. Fœminarum carminatricum benedictiones & preces ad morbum depellendum adhibere. 6. Projicere statuam alicujus Sancti in flumen ut pluat. 7. Si putentur Missæ non prodesse defunctis, nisi legantur septem, cum septem certi coloris candelis, & septem elemosynis. 8. Si unguento armario, quo gladius inungitur, absens curetur. 9. Si certo festo, v. g. S. Joannis certa orentur, vel festo S. Matthiæ hederæ folia aquis imponantur, ut cognoscatur cui debeant nubere. 10. Si quibusdam precibus, imaginibus, aut characteribus, aut crucibus tribuatur certa & infallibilis vis, v. g. evadendi ab hoste, expellendi morbos, non moriendi sine prævia confessione, non incidendi in infortunium &c. Aliud tamen est, ea per orationes petere ac sperare. *Delrio l. 3. p. 2 q. 4. f. 7. Suar. c. 15. Less. c. 44. d. 3. Sanch. m. 34. & 37. Fill. n. 150.*

II. Superstitiosum non est, 1. Observare lunam,
aut

aut tempora aptiora colligendis herbis, (v. g. die S. Ioannis Baptistæ) purgandis corporibus, cædendis arboribus, &c. 2. Verba Sacræ Scripturæ, vel reliquias gestare ad Dei tantum honorem, & sine dictis vanitatibus. 3. Circa templum alicujus certi Sancti ter jumentum circumducere, die alicujus certi Sancti equis venam secare, &c. si scilicet hæc fiant, ut major devotio excitetur, & effectus Sanctorum meritis ascribatur. Aliud tamen esset, si putarentur tales circumstantiæ infallibiles, aut planè necessariae, aut per se efficaces. v. *Nav. in man. cap. 11.* Addit *Laym. ex Caiet.* si homines rudes, bonâ fide & ex devotione, aliquem ritum ab Ecclesia non receptum observent, aliquando in sua simplicitate relinquendos, cum difficulter abducantur ab eo, quod bonâ fide à suis majoribus acceperunt. 4. Nec damandæ quædam devotiones, quas vocant Novendiales, (v. g. novem, vel ad exemplum S. Gregorii, triginta, vel alium certum numerum Sacrorum celebrare, cum certo numero, & magnitudine candelarum, & similia) si fiant in memoriam alicujus mysterii, v. g. novem mensium, quibus Christus fuit in utero, vel quinque vulnorum, &c. Esset tamen superstitiosum, credere eas preces non prodesse in majore vel minore numero. 5. Multi excusant etiam eos, qui sanant morsus à rabido cane, quod putent illos ad hoc habere gratiam gratis datam: & sic tenet *Nav. in man. c. 1. v. Sanch. Laym. Bon. ll. cc.*

III. Non est illicitum uti virtute rei naturalis, quæ per superstitionem cognita est, modò
e jus

eius observatio aut operatio non pendeat ab
ope Dæmonis. Ratio est, quia licet illa cognitio
malè parta sit, peccatum tamen transit: neq; vir-
tus naturalis ex eo quicquam mali contraxit, v.
Sanch. 2 moral. c. 38. Bon. q. 5. p. 4. Lay. l. 4. t. 10. c. 4.

DUBIUM. V.

Quid sit Maleficium, & quomodo possit tolli.

Resp. I. Maleficium, est vis nocendi aliis, ex
pacto & cooperatione Dæmonis. Differt à Ma-
gia, quòd hæc intendat facere mira; illud autē di-
rigatur ad nocendū, *Tol. 1. 4. c. 10. Fill. t. 24. c. 8. q. 6.*

Resp. II. Maleficium aliud dicitur Amatori-
um seu philtum, cujus usus est ad carnalem a-
morem vel odium excitandum, Dæmone homi-
nis phantasiam commovente, nihil tamen agen-
te in voluntatem. Unde patet, si maleficio sic in-
fecti labantur, eos verè peccare, quia libertas non
aufertur. Aliud dicitur Veneficium, quo alicui
personæ, vel ejus bonis damnum inferitur. *Fill. l.*
6. n. 183. Azor tom. 1. l. 9. c. 26.

Resp. III. Contra maleficia uti licet 1. Reme-
diis petitis ex medicina. 2. Exorcismis, & Sacra-
mentis Ecclesiæ, peregrinationibus, invocatio-
nibus Sanctorum, &c. 3. Destructione signorum
per quæ Dæmon nocet, absq; alio tamen male-
ficio. *Nav. & communiter alij.* 4. Si maleficus li-
cito modo potest maleficium tollere, licet eum
ad id accersere, rogare, imò etiā pecunia induce-
re, vel verberibus, aut tormentis cogere, (non ta-
mē interficere si nolit) *Lugo, Diā p. 8. 7. R. 13.* idq;
etiā si constet eū id facturū per novū maleficiū:
sicuti ex causa licet ab usurario petere mutuū ad
usuram